

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/146632,Konferencja-naukowa-Wies-polska-podczas-II-wojny-swiatowej-Po-pacyfikacji-losy-i.html>
2022-12-07, 01:09

Konferencja naukowa „Wieś polska podczas II wojny światowej. Po pacyfikacji - losy i pamięć” - Kielce-Michniów, 10-11 lipca 2021

Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach oraz Muzeum Wsi Kieleckiej zapraszają na IV edycję konferencji organizowanej w ramach obchodów „Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej”. Tegoroczne wydarzenie będzie poświęcone problematyce ofiar najokrutniejszych represji i ich losów, rzeczywistości po pacyfikacjach, procesie odbudowy spalonych wsi. W centrum uwagi znajdzie się człowiek - świadek niemieckiego i sowieckiego okrucieństwa.

PROGRAM KONFERENCJI

Dzień 1

10 lipca 2021 r. (sobota), Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia” w Kielcach, ul. Warszawska 5

- 9.00 dr Dorota Koczwańska-Kalita (Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach), Tadeusz Sikora (Muzeum Wsi Kieleckiej), Powitanie uczestników i rozpoczęcie obrad
- 9.15 dr hab. Stanisław Meducki prof. PŚ (Politechnika Świętokrzyska), Polityka okupantów niemieckich w stosunku do polskiego rolnictwa (1939–1945)
- 9.35 dr hab. Waldemar Grabowski (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), Delegatura Rządu na Kraj wobec polskiej wsi. Stan wiedzy, postulaty badawcze
- 9.55 Mateusz Kubicki (Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku), Okupacja niemiecka 1939–1945 i jej wpływ na wieś pomorską na przykładzie powiatu starogardzkiego
- 10.15 dr Maciej Ambrosiewicz (Augustowsko-Suwalskie Towarzystwo Naukowe), Sopoćkinie i okolice w latach 1939–1945 (1950)
- 10.35 dr Soraya Kuklińska (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), Naliboki
- 10.55 Dyskusja
- 11.15 Przerwa kawowa
- 11.35 dr Dominik Szulc (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk), Pacyfikacja i co

dalej? Miejsca odosobnienia dla ofiar pacyfikacji wsi zamojskich w Kraśniku (Budzynie)

11.55 dr Beata Kozaczyńska (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach), Dzieci w cieniu wysiedleń i pacyfikacji Zamojszczyzny (1942–1943)

12.15 dr Rafał Drabik (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), Udział I zmotoryzowanego batalionu żandarmerii SS w pacyfikacji ludności w dystrykcie lubelskim

12.35 dr Sławomir Jan Maksymowicz (Archiwum Państwowe w Olsztynie), Pacyfikacja wiosek na Lubelszczyźnie i w Górach Świętokrzyskich w latach 1939–1945. Metody zapobiegania i działania odwetowe ze strony polskich oddziałów partyzanckich

12.55 dr Mariusz Sawa (Polsko-Ukraińsko-Kanadyjska Fundacja Stypendialna „Kalyna”), Odwet czy pacyfikacja? Armia Krajowa i Bataliony Chłopskie wobec ukraińskich współobywateli w marcu 1944 r.

13.15 Dyskusja

13.35 Przerwa

14.35 dr hab. Sebastian Piątkowski (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), „We wsi tylko wierzyby zostaną...”. O domniemanych i rzeczywistych inicjatorach pacyfikacji nadwiślańskiej Antoniówki w listopadzie 1943 r.

14.55 Agnieszka Zięba-Dąbrowska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), Pacyfikacja wsi Dębowe Pole w gminie Siemno

15.15 Piotr Kacprzak (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu), Lasy, leśnicy i osady leśne w konspiracji zbrojnej i ruchu oporu w okresie II wojny światowej w regionie świętokrzyskim – walka i pamięć

15.35 Antoni Dąbrowski (Fundacja Kultury Regionalnej „Radostowa” w Starachowicach), Pacyfikacja Zawał i Mołdawy

15.55 Dyskusja

16.15 Przerwa kawowa

16.35 dr Mieczysław Kopeć (Krosno Odrzańskie), Ruch Oporu Chłopów „Roch” na terenie powiatu przeworskiego w latach 1939–1944 w świetle materiałów archiwalnych

16.55 dr Piotr Olechowski (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), Mieszkańcy wsi galicyjskiej, jako obiekt represji ze strony sowieckiego aparatu bezpieczeństwa w czasie II wojny światowej

17.15 dr Paweł Glugła (Tarnów), „Dies Irae” 1944. Pacyfikacja wsi Jamna w gminie Zakliczyn – geneza, straty i pamięć

17.35 dr Filip Gańczak (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), Pacyfikacja

wsi Bobrowa w powiecie dębickim 9 lipca 1943 r. Przebieg i pamięć

17.55 Dyskusja

Dzień 2

11 lipca 2021 r. (niedziela), Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie

9.30 dr Dorota Koczwańska-Kalita (Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach), Tadeusz Sikora (Muzeum Wsi Kieleckiej), Powitanie uczestników i rozpoczęcie obrad

9.45 dr hab. Monika Tomkiewicz (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), Akcja odwetowa jako jedna z metod terroru stosowana przez Niemców w polskich wsiach na terenie Wileńszczyzny w latach 1942–1944 na przykładzie pacyfikacji wsi Pirciupie, Krapiwno, Olkieniki, Połuknia i Świąciany

10.05 Barbara Kościelny (Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie), Poza pamięcią. Zapomniane i nieznane zbrodnie OUN–UPA w karpackich powiatach województw lwowskiego i stanisławowskiego

10.25 Krzysztof Bąkała (Muzeum Niepodległości w Warszawie), „Jeśli zapomnę o Nich – ty Boże na niebie zapomnij o mnie”. Formy upamiętniania ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na ludności polskiej na przykładzie działalności Muzeum Niepodległości

10.45 dr Renata Knyspel-Kopeć (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), Obraz terroru na terenach wiejskich okolic Wołkowyska (1942–1944) w świetle dokumentów procesu Feliksa Obuchowicza vel Stanisława Lisowskiego

11.05 Tomasz Bereza (Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie), Połowce w powiecie czortkowskim w latach 1939–1945. Pamięć o zbrodniach OUN–UPA na polskich mieszkańcach podolskiej wioski

11.25 Dyskusja

11.45 Przerwa kawowa

12.05 prof. dr hab. Wasyl Hułaj (Uniwersytet Narodowy „Politechnika Lwowska” we Lwowie), Polska ludność wiejska dystryktu Galicja pod koniec II wojny światowej: dekonstrukcja sowieckiej i współczesnej ukraińskiej historiografii

12.25 Adam Kuź (Muzeum Stutthof w Sztutowie – Muzeum Piaśnickie w Wejherowie), Terminologia naukowego i publicystycznego opisu zbrodni dokonanych na ludności polskiej przez oddziały OUN/UPA w latach 1939–1945

12.45 dr Izabela Bożyk (Kieleckie Towarzystwo Naukowe), Pacyfikacje wsi w regionie świętokrzyskim w lokalnej pamięci i świadomości młodzieży kieleckich szkół średnich w 76. rocznicę zakończenia II wojny światowej

13.05 dr Dominika Siemińska, Michał Nowak (Instytut Pamięci Narodowej w

Warszawie), Poszukiwanie ofiar totalitaryzmów jako wkład w upamiętnianie martyrologii wsi polskiej na dawnych terenach Rzeczypospolitej

13.25 dr Tomasz Andrzej Nowak (Muzeum Regionalne im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku), Zbrodnie wojsk niemieckich w wybranych wsiach powiatu radomszczańskiego w pierwszych dniach września 1939 r. i formy ich upamiętnienia

13.45 Ewa Kołomańska (Muzeum Wsi Kieleckiej – Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie), Potrzeba pamięci – zmiany sposobu upamiętniania wydarzeń historycznych

14.05 Dyskusja

14.25 dr Dorota Koczwańska-Kalita (Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach), Tadeusz Sikora (Muzeum Wsi Kieleckiej), Zakończenie obrad i podsumowanie konferencji

14.45 Zwiedzanie Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie

Wśród autorów referatów będzie osoba związana z Oddziałem IPN w Gdańsku: mgr Mateusz Kubicki.

Wiele osób nie wie, jak bardzo ważny to temat, tragedia wsi polskiej podczas II wojny światowej była przez lata znana głównie w lokalnym kręgu i przesłonięta niemieckim ludobójstwem realizowanym w wielotysięcznych miastach oraz w fabrykach śmierci, jakimi były liczne obozy. Tymczasem w tysiącach polskich wsi dochodziło przez całą okupację do strasznych zbrodni popełnionych przez niemieckiego oraz sowieckiego okupanta, to na wsi dokonało się także ludobójstwo popełnione przez nacjonalistów ukraińskich. Podkreślić należy, że w tamtych latach na terenach wiejskich mieszkało ponad 65% ogółu obywateli polskich. Badanie tych zagadnień jest bardzo trudne z oczywistych trudności źródłowych i całej specyfiki zbrodni okupantów popełnianych na terenach wiejskich – bardziej ukrytych, gdy mniej świadków lub ich zupełny brak, ilościowo często mniejszych niż te w ludniejszych miastach. Na wsi ginęli też głównie rolnicy, rzadko bywały tam wśród ofiar osoby szeroko znane, czy wręcz sławne. Z takich też względów łatwiej a zapomnienie. Nie wolno nam do tego dopuścić.